

Народна банка Србије

СЕКТОР ЗА ЕКОНОМСКА ИСТРАЖИВАЊА И СТАТИСТИКУ

ТРЕНДОВИ У КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ

Прво тромесечје 2025. године

Београд, мај 2025. године

Уводна напомена

Извештај *Трендови у кредитној активности* објављује се ради што бољег разумевања ситуације на домаћем кредитном тржишту. У њему се детаљно разматрају кретање кредитне активности, цена задуживања привреде и становништва, као и услови на кредитном тржишту на основу фактора који одређују понуду и тражњу за кредитима.

Кредитни агрегати представљају квантификацију кретања на овом тржишту и израчунавају се на основу статистике биланса стања банкарског сектора, која обезбеђује податке о стању потраживања домаћих банака по основу кредита. Ако се узме у обзир релативно високо учешће девизно индексираних кредита у кредитном портфолију, прираст и стопе раста кредита израчунавају се по искључењу ефекта промене курса динара према осталим валутама заступљеним у кредитном портфолију.

У извештају се користе и резултати анкете о кредитној активности банака, коју Народна банка Србије спроводи од почетка 2014. године. Учешће банака у анкети је добровољно. Захваљујући анкети, знатно је унапређено сагледавање ситуације на домаћем кредитном тржишту, јер пружа увид у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама на страни понуде кредита, као и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Користе се и резултати анкете коју је Европска инвестициона банка развила у контексту Бечке иницијативе 2, која прати процес смањења изложености међународних банкарских групација и пратећих ограничења кредитне активности. Анкета се спроводи од октобра 2012, два пута годишње, и прати супсидијаре међународних банкарских групација у земљама средње и југоисточне Европе – њихове стратегије, тржишне услове и очекивања. Циљ анкете је сагледавање ефеката понуде и тражње на кредитну активност, као и утицаја домаћих и међународних фактора на услове понуде и тражње. Актива банака учесница ове анкете у просеку чини 50% укупне активе банака у региону.

СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ОВОМ ИЗВЕШТАЈУ

БДП – бруто домаћи производ
ЕЦБ – Европска централна банка
млн – милион
млрд – милијарда
мг. – међугодишње
NPL – проблематични кредити
п.п. – процентни поен
Т – тромесечје

Не наводе се друге општепознате скраћенице.

Садржај

Резиме	6
I. Сектор привреде	8
1. Кредити привреди	8
2. Цена задуживања привреде	10
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкете о кредитној активности.....	11
II. Сектор становништва	12
1. Кредити становништву	12
2. Цена задуживања становништва	14
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкете о кредитној активности.....	15
Ограничења каматних стопа	16
Методолошке напомене.....	17

Резиме

Повољнији трошкови задуживања, уз ублажавање кредитних стандарда за становништво, допринели су наставку убрзања кредитне активности према немонетарном сектору. **Укупни домаћи кредити** су у марту забележили двоцифрену стопу међугодишњег раста (10,0%), по искључењу ефекта промене девизног курса. Као и раније, раст је био вођен **кредитирањем становништва**, које је убрзало међугодишњи раст на 11,6%, и **кредитирањем привреде**, које је у марту било за 7,4% више него пре годину дана.

Укупни домаћи пласмани банака немонетарном сектору (који, поред потраживања по основу кредита, обухватају и потраживања по основу улагања у хартије од вредности, камата и накнада, као и остала потраживања) такође су убрзали међугодишњи раст, на 10,2% у марту.

Кредити привреди, искључујући ефекат промене девизног курса, током првог тромесечја повећани су за 0,8%, или за 13,0 милијарди динара, при чему су динарски кредити наставили да расту, док су девизно индексирани кредити смањени. Привреда је претежно користила кредитне за ликвидност и обртна средства, на које се односило готово четири петине прираста у првом тромесечју. Посматрано по делатностима, највише је повећано задужење предузећа из области енергетике, за којима следе сектори саобраћаја, трговине и пословања некретностима,

док је смањено задужење предузећа из прерађивачке индустрије. При томе, раст задужења сегмента који чине микропредузећа, мала и средња предузећа надмашио је раст обавеза великих предузећа, што је утицало на то да учешће кредита одобрених сегменту микропредузећа, малих и средњих предузећа буде повећано на 60,9% у марту, а њихов међугодишњи раст убрзан на 11,5%.

Кредити становништву, без ефекта промене девизног курса, повећани су током првог тромесечја за 41,5 милијарди динара, или за 2,6%, а скоро три петине прираста односило се на динарске кредитне. Раст кредита становништву подржан је ублаженим кредитним стандардима, нижим трошковима задуживања, али и растом зарада и запослености. Готовински кредити чинили су нешто више од половине прираста кредита становништву, а за њима следе стамбени кредити, чије је стање у марту било за 9,6% више него пре годину дана.

Каматне стопе на динарске кредитне и кредитне у евро знаку на домаћем тржишту наставиле су да се смањују током првог тромесечја под утицајем ефеката претходног попуштања монетарне политике Народне банке Србије и даљег смањења каматних стопа Европске централне банке. Просечна каматна стопа на динарске кредитне становништву у првом тромесечју 2025. смањена је на 10,0% (са 10,3% у четвртном тромесечју 2024), а на динарске кредитне привреди на 6,7% (са 7,2%). Просечна каматна стопа на кредитне становништву у евро знаку снижена је за 0,4 процентна поена, на 5,4%, а стопа на кредитне привреди за 0,6 процентних поена, на 5,3%.

Народна банка Србије продужила је ограничење каматних стопа на стамбене кредитне и на 2025. годину, када ће ове стопе максимално износити 5%. Ограничене су и каматне стопе на готовинске и потрошачке кредитне, на задужење по кредитним картицама и на прекорачења по текућем рачуну. Ограничење је прво било

**Кредитна активност наставила је да убрзава
мг. раст у Т1**
(мг. стопе раста по програмском курсу, у %)

регулисано одлуком¹ Народне банке Србије, а затим новим Законом о заштити корисника финансијских услуга,² који је ступио на снагу средином марта. Овим законом се системски уређује ограничење каматних стопа код свих кредитних производа ради заштите интереса корисника финансијских услуга, уз очување и јачање стабилности финансијског система.

Динаризация стања укупних пласмана привреди и становништву повећана је на 37,8% у марту (са 37,4% крајем 2024), чему је допринело и **повећано динарско кредитирање**. Степен динаризации пласмана привреди повећан је на 21,2% у марту (са 20,9% крајем 2024), а даљи раст бележи и степен динаризации пласмана становништву (на 55,5%, са 55,4%). На раст динарских кредита привреди повољно утичу одредбе Одлуке о адекватности капитала банке, којима се приликом обрачуна показатеља адекватности капитала, почев од 2025. године, прописује обавеза банкама да умање капитал ако учешће девизно индексираних и девизних кредита у укупним кредитима нефинансијском и недржавном сектору одобрених након 1. јула 2023. премаши одређени праг (71% у 2025).³

Раст кредитне активности, уз нижи износ проблематичних потраживања, утицао је на то да се **учешће проблематичних кредита у укупним кредитима спусти на нову најнижу вредност од 2,3% у марту**. То је једна од потврда доброг финансијског здравља банкарског сектора, што је резултат снажног регулаторног оквира за банке и донетих мера макропруденцијалне политике, које су биле синхронизоване с мерама монетарне политике. Покривеност проблематичних кредита и даље је на високом нивоу – исправке вредности укупних кредита у марту износиле су 116,1% бруто проблематичних кредита, док су исправке вредности проблематичних кредита биле на нивоу од 61,7% бруто проблематичних кредита.

Показатељ адекватности капитала на крају првог тромесечја износио је 20,95%, што указује на високу капитализованост (регулаторни минимум износи 8,0%) и отпорност банкарског сектора на екстерне и домаће ризике.

¹ Одлука о привременом ограничењу каматних стопа код уговора о кредиту закључених са корисником – физичким лицем, „Службени гласник РС”, 102/2024.

² „Службени гласник РС”, бр. 19/2025.

³ Прописано је да се праг додатно смањује на 64% у 2026. и 57% у 2027. години, да би након тога износио 50%.

I. Сектор привреде

1. Кредити привреди

Кредити привреди су убрзали м.г. раст током Т1, на 7,4% у марту (са 4,8% у децембру 2024). Томе су допринели повољнији трошкови задуживања, док је негативан утицај доспећа кредита из гарантних шема на стање кредита додатно ослабљен. Кредити привреди чине готово половину кредитних потраживања банака од немонетарног сектора и, посматрано у номиналном изразу, њихово стање је у марту износило 1.702,5 млрд динара, а њихово учешће у БДП-у 17,4%, што је за 0,1 п.п. ниже него крајем 2024. године.

Кредити привреди су повећани у Т1 за 13,0 млрд динара, уз повећање задужења јавних предузећа (за 20,8 млрд динара), док су кредити привредним друштвима смањени (за 7,8 млрд динара). Целокупан раст је остварен захваљујући динарским кредитима (за 22,6 млрд динара), док су девизно индексирано кредити смањени (за 9,6 млрд динара), што је допринело даљем повећању степена динаризације кредита привреди. На раст динаризације утицале су одредбе Одлуке о адекватности капитала банке, којима се приликом обрачуна показатеља адекватности капитала, почев од 2025. године, прописује обавеза банкама да умање капитал ако учешће девизно индексираних и девизних кредита у укупним кредитима нефинансијском и недржавном сектору одобрених након 1. јула 2023. премаши одређени праг (71% у 2025).⁴

Посматрано по наменама, привреда је претежно користила кредите за ликвидност и обртна средства, на које се односило готово 80% прираста у Т1. Повећано је и задужење по текућим рачунима, осталим некатегорисаним кредитима и инвестиционим кредитима, док су обавезе по кредитима за увоз смањене. Таква кретања су утицала на то да учешће кредита за ликвидност и обртна средства у укупним кредитима привреди буде повећано током Т1 за 0,2 п.п., на 47,3% у марту, а њихов м.г. раст убрза на 8,4%. Истовремено, учешће инвестиционих кредита смањено је за 0,3 п.п., на 42,5%, док је њихов м.г.

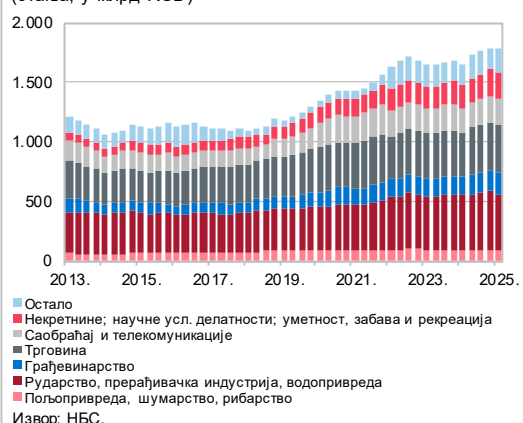
Раст кредита привреди у Т1 остварен је захваљујући динарском кредитирању, док су девизно индексирано кредити били у паду
(прираст, у млрд RSD)

Кредити за инвестиције и обртна средства највише су допринели м.г. расту кредита привреди и у Т1
(доприноси у п.п., искључен ефекат промене девизног курса)

Највећи део потраживања од привреде чине кредити прерађивачкој индустрији и трговини
(стања, у млрд RSD)

⁴ Прописано је да се праг додатно смањује – на 64% у 2026. и 57% у 2027. години, да би након тога износио 50%.

раст наставио да убрзава и у марту је износио 10,9%.

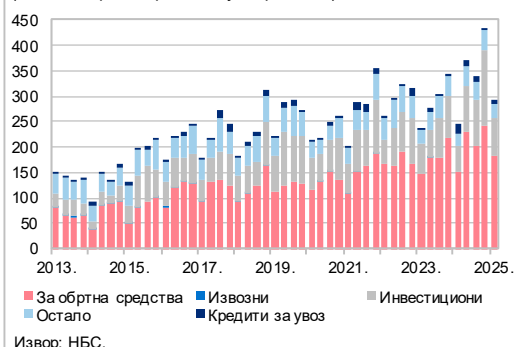
Посматрано по делатностима, највише је повећано задужење предузећа из области енергетике, за којима следе сектори саобраћаја, трговине и пословања некретностима, док је смањено задужење предузећа из прерађивачке индустрије. Учешће дугорочних кредита у укупним кредитима привреди (кредита оригиналне рочности преко годину дана) смањено је на 82,9% у марту (са 83,6% у децембру 2024). **Посматрано по величини предузећа**, раст задужења сегмента који чине микропредузећа, мала и средња предузећа надмашио је раст обавеза великих предузећа у Т1. То је утицало на то да учешће кредита одобрених сегменту микропредузећа, малих и средњих предузећа у укупним кредитима привреди буде повећано у Т1 за 0,1 п.п., на 60,9% у марту, при чему је њихов м.г. раст убрзан на 11,5%.

Обим новоодобрених кредита привреди у Т1 износио је 292,4 млрд динара, што је за 19,7% више него у истом периоду 2024. Најзаступљенији су и даље кредити за ликвидност и обртна средства, који су чинили 62% новоодобрених кредита привреди и чији је износ повећан за скоро 20% м.г., а више од половине тих кредита било је одобрено великим предузећима. На инвестиционе кредите односило се 26% новоодобрених кредита, а 78% ових кредита користила су микропредузећа, мала и средња предузећа.

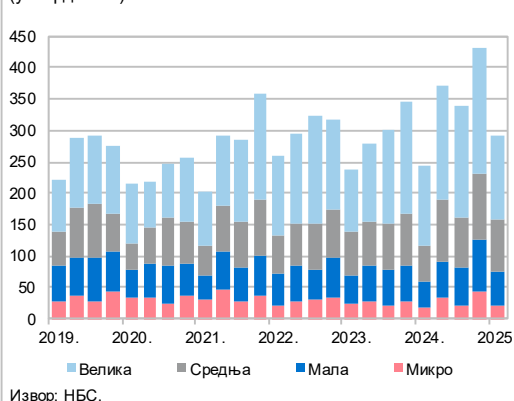
Током Т1 повећано је динарско кредитирање привреде, док су девизно индексирани кредити смањени, што је допринело повећању **степенa динаризације пласмана привреди** за додатна 0,3 п.п., на 21,2% у марту. Учешће евроиндексираних пласмана и пласмана у сврима смањено је за 0,3 п.п., на 78,7% у марту, док је учешће пласмана у доларима практично занемарљиво. У структури девизних и девизно индексираних кредита, у марту се на кредите везане за *EURIBOR* односило скоро 79% кредита, а у оквиру тога највише је било кредита везаних за тромесечни *EURIBOR*. Када је реч о динарским кредитима привреди, 24% је било везано за *BELIBOR*, претежно једномесечни и тромесечни *BELIBOR*.

Учешће NPL у укупним кредитима привреди смањено је током Т1 за 0,2 п.п. и у марту је забележило нови минимум од 1,6%. Ако посматрамо само привредна друштва, учешће *NPL* у укупним кредитима такође је смањено за 0,2 п.п. и у марту је износило 1,8%. Посматрано по делатностима привредних друштава, учешће *NPL* се у марту кретало између 0,3% за сектор пословања некретностима и 4,3% за пољопривреду,

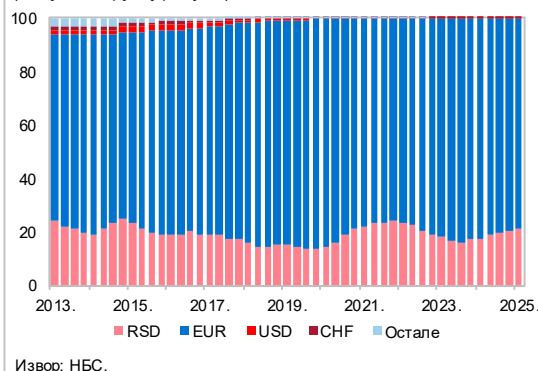
Кредити за обртна средства и инвестиције били су најзаступљенији и у Т1
(новоодобрени кредити, у млрд RSD)

Кредити микро, малим и средњим предузећима чинили су више од половине нових кредита у Т1
(у млрд RSD)

Раст динарских кредита допринео је даљем расту динаризације пласмана у Т1
(валутна структура, у %)

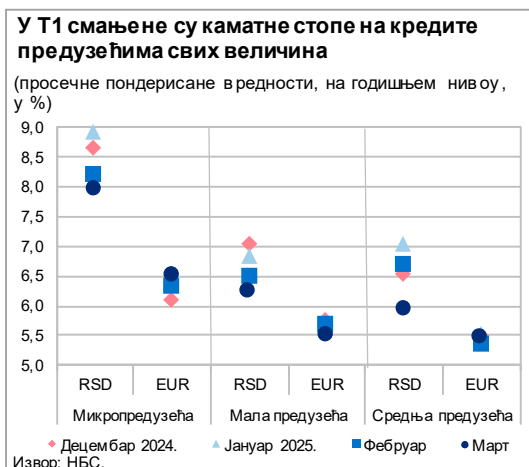
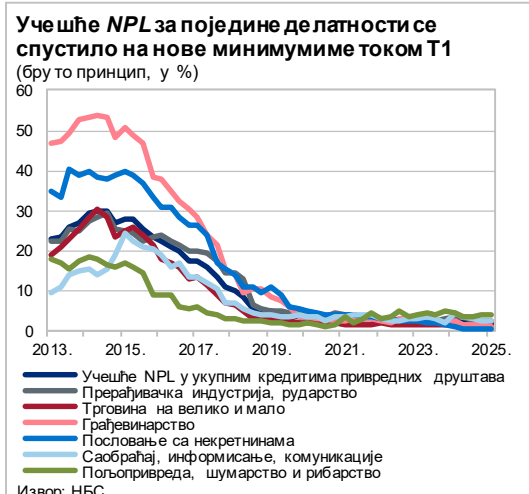
с тим да се у марту спустило на нове најниже вредности код предузећа у секторима грађевинарства (1,1%) и пословања некретнинама (0,3%). То показује да су мере економске подршке током пандемије биле адекватне и правовремене, те да је и по њиховом престанку одржан квалитет активе банака, као и да раст трошкова отплате постојећих кредита привреде током циклуса заоштравања монетарних услова није за последицу имао већи раст *NPL*. У односу на јул 2015.⁵ тј. непосредно пре почетка примене Стратегије за решавање проблематичних кредита, учешће *NPL* у укупним кредитима привреди није за 23,3 п.п.

2. Цена задуживања привреде

Каматне стопе на динарске кредите и кредите у евро знаку додатно су смањене у Т1 под утицајем ефеката претходног попуштања монетарне политике Народне банке Србије и даљег смањења каматних стопа ЕЦБ-а. Пад каматних стопа започет је још крајем 2023. године услед очекивања банака да ће Народна банка Србије и ЕЦБ ускоро започети циклус ублажавања монетарне политике. Тај пад је интензиван у јуну 2024. године, када је ублажавање монетарне политике започето.

Народна банка Србије је у јуну 2024. започела смањење референтне каматне стопе, за 0,25 п.п., а додатна смањења у истом обиму уследила су у јулу и септембру. Као резултат претходног ублажавања монетарне политике, **просечна пондерисана каматна стопа на новоодobreне динарске кредите привреди смањена је у Т1 за 0,5 п.п., на 6,7%.** То смањење је било опредељено падом каматних стопа на кредите за ликвидност и обртна средства на 6,4% (са 7,3% у Т4 2024). С друге стране, повећане су каматне стопе на инвестиционе кредите на 7,3% (са 7,0%) и остале некатегорисане кредите на 7,5% (са 7,4%). Посматрано по величини предузећа, смањена је цена задуживања предузећа свих величина, при чему се просечна каматна стопа кретала од 6,4% за мала и средња предузећа, преко 6,7% за велика предузећа, до 8,4% за микропредузећа.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодobreне кредите привреди у еврима и евроиндексиране кредите смањена је у Т1 за 0,6 п.п., на 5,3%, уз смањење каматних стопа на кредите свих намена. Каматне стопе на кредите за

⁵ Важни фактори снажног пада *NPL* од 2016. и надаље били су успешно спровођење Стратегије за решавање проблематичних кредита и примена Одлуке о рачуноводственом отпису билансне активе банке. У складу са Стратегијом, Народна банка Србије донела је Акциони план (https://nbs.rs/sr_RS/scripts/showcontent/index.html?id=8661), усмерен на јачање капацитета банака за решавање *NPL* и допринос развоју тржишта *NPL*, чије су активности у потпуности спроведене, неке и пре рока.

ликвидност и обртна средства смањене су на 5,2% (са 5,7%), док су за по 0,7 п.п. смањене каматне стопе на инвестиционе кредите (на 5,5%), на кредите за увоз (на 4,9%) и на остале некатегорисане кредите (на 5,4%). Посматрано по величини предузећа, просечна цена задуживања кретала се у распону од 5,0% за велика предузећа до 6,4% за микропредузећа. Од тога, једино је цена задуживања микропредузећа благо повећана, док су се предузећа осталих величина задуживала по нижим каматним стопама него у Т4 2024. године.

3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкете о кредитној активности

Резултати анкете Народне банке Србије о кредитној активности банака из априла показују да су банке у Т1 поштриле кредитне стандарде привреди, док се у Т2 очекује благо ублажавање стандарда. У складу са очекивањима, поштриени су стандарди за динарске и за девизно индексиране кредите, а поштравање се односило на предузећа свих величина. У смеру поштравања кредитних стандарда, према оцини банака, деловали су повећана перцепција ризика, која се одразила и на смањену спремност за преузимање ризика, смањена конкуренција у банкарском сектору, ризик захтеваног колатерала и проблематична потраживања. Нижи трошкови извора за кредите деловали су у супротном смеру.

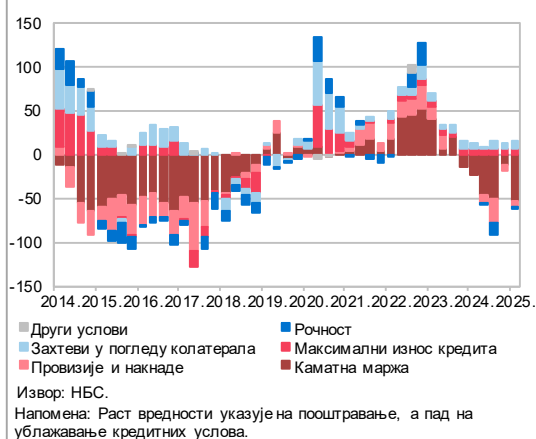
Током Т1 банке су додатно смањиле каматне марже, провизије и накнаде за предузећа свих величина, а поједине банке су продужиле и рочност кредита. С друге стране, додатно су поштриени захтеви у погледу колатерала и смањен је максимални износ кредита.

Банке су оциниле да се пад тражње привреде за кредитима у Т1 претежно односио на дугорочне кредите, док га је, посматрано по величини предузећа, определила мања тражња великих предузећа. На смањење тражње деловали су мање потребе за финансирањем инвестиција и обртних средстава, као и интерно финансирање предузећа, те зајмови других банака и небанкарских институција. Банке очекују да се повећа тражња привреде за кредитима у Т2, чему треба да допринесе финансирање обртних средстава и инвестиција.

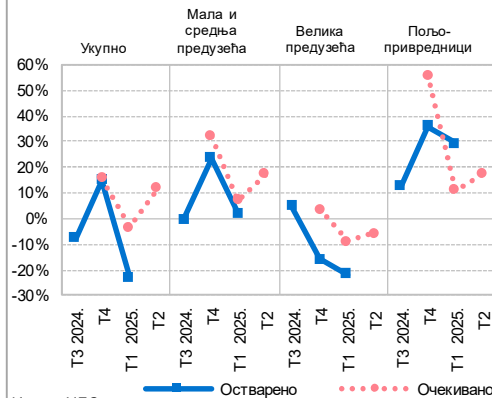
Иако су нижи трошкови извора деловали у супротном смеру, кредитни стандарди за привреду су поштриени у Т1
(у нето %)

У Т1 смањене су каматне марже и провизије и накнаде, уз продужење рочности кредита
(у нето %)

Мања тражња великих предузећа определила је пад тражње привреде за кредитима у Т1
(у нето %)

II. Сектор становништва

1. Кредити становништву

Кредити становништву су наставили да убрзавају м.г. раст током Т1, који је у марту износио 11,6% (наспрам 10,4% у децембру 2024), захваљујући даљем ублажавању кредитних стандарда, расту тражње грађана за кредитима, као и повољнијим условима финансирања. Номинално посматрано, стање кредита становништву у марту износило је 1.659,1 млрд динара, што чини 48,2% кредитних потраживања банака од немонетарног сектора. Учешће кредита становништву у БДП-у повећано је током Т1 за 0,2 п.п., на 17,0% у марту.

Кредити становништву су повећани у Т1 за 41,5 млрд динара, вођени растом готовинских и стамбених кредита. Повећана су и задужења по текућим рачунима (1,5 млрд динара) и по потрошачким кредитима (0,3 млрд динара), док су задужења по осталим некатегорисаним кредитима смањена (1,4 млрд динара). Раст кредита становништву подржан је ублаженим кредитним стандардима, нижим каматним стопама, као и растом зарада. Готовински кредити су чинили више од половине прираста кредита становништву, што је утицало на то да њихово учешће у укупним кредитима становништву у Т1 буде повећано за 0,2 п.п., на 46,5%, док је учешће следећих по заступљености, стамбених кредита (38,3%), незнатно смањено у односу на крај 2024, али су током Т1 остварили раст од око 15 млрд динара. Истовремено, у оквиру кредита одобрених предузетницима, стање кредита за ликвидност и обртна средства повећано је за 3,0 млрд динара, а инвестиционих кредита за 0,9 млрд динара. Посматрано на м.г. нивоу, готовински кредити су убрзали раст на 15,2% а стамбени кредити на 9,6%.

Народна банка Србије продужила је ограничење каматних стопа на стамбене кредите и на 2025. годину, када ће ове стопе максимално износити 5%. Ограничене су и каматне стопе на готовинске и потрошачке кредите, на задужење по кредитним картицама и на прекорачења по текућем рачуну. Ограничење је прво било регулисано одлуком Народне банке Србије, а затим новим Законом о заштити корисника финансијских услуга, који је ступио на снагу средином марта.⁶ Стамбено

У Т1 раст кредита становништву био је вођен динарским кредитима
(прираст, у млрд RSD)

Готовински и стамбени кредити су у Т1 највише допринесли м.г. расту кредита становништву
(у п.п., искључен ефекат промене девизног курса)

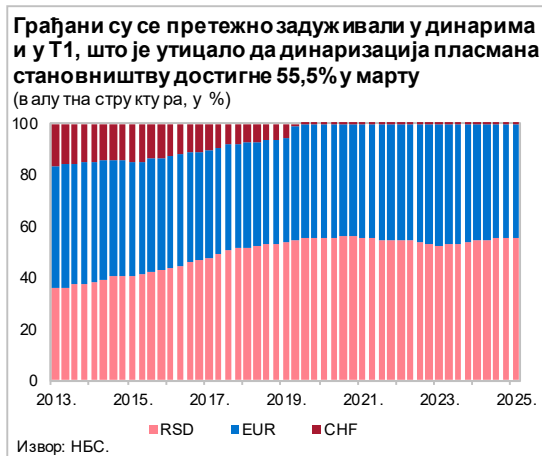
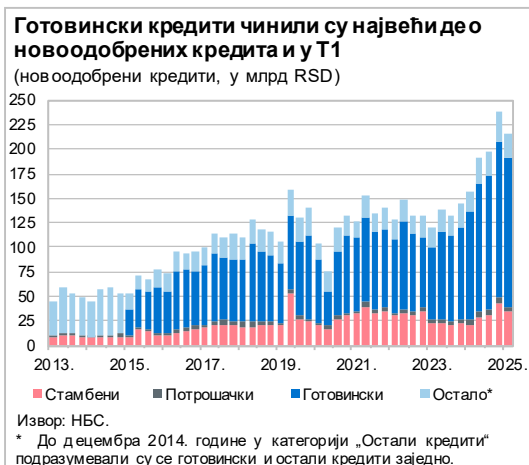

⁶ За више детаља о ограничењу каматних стопа видети Извештај о инфлацији – мај 2025, Осврт 1.

кредитирање подржано је и ранијим изменама регулативе, при чему је од 2020. банкама трајно омогућено да одобре кредит за куповину прве стамбене непокретности у висини до 90% (уместо 80%) процењене вредности непокретности којом је тај кредит обезбеђен. Изменама регулативе од децембра 2024. омогућено је спровођење државног програма стамбених кредита за младе, тако да учешће клијента при финансирању куповине непокретности из кредита може бити 1%, уз коришћење нижег пондера ризика (35%) на целокупну изложеност по основу стамбеног кредита који се одобрава у оквиру програма подршке државе младима за куповину прве стамбене непокретности. У погледу кредита осталих намена, од децембра 2022. трајно је омогућено реструктурирање готовинских, потрошачких и осталих ненаменских кредита без последица на капитал банке. Поред тога, трајање мере којом се омогућава одобравање потрошачких кредита до 90.000 динара по поједностављеној процедури продужено је до краја јуна 2025. године.

Обим новоодобрених кредита становништву у Т1 износио је 216,3 млрд динара и био је за 37,1% виши него у истом периоду 2024. Томе су допринели пре свега готовински кредити, на које се односило 70% нових кредита становништву. Следећи по заступљености били су стамбени кредити, који су чинили 16% новоодобрених кредита становништву.

Скоро три петине прираста кредита становништву у Т1 односило се на задуживање у динарима (највише по основу готовинских кредита), што је утицало на то да **динаризација пласмана становништву**⁷ буде благо повећана, на 55,5% у марту (са 55,4% у децембру 2024). Истовремено, учешће пласмана у еврима смањено је на 44,4% (са 44,5%), док је учешће пласмана у швајцарским францима (0,1%) било непромењено. У структури девизних и девизно индексираних кредита становништву, 60% кредита везано је за *EURIBOR*, највише шестомесечни *EURIBOR*. Када је реч о стамбеним кредитима, приметна је тенденција раста учешћа кредита по фиксним каматним стопама од почетка примене ограничења каматних стопа (од септембра 2023. године) – учешће кредита по фиксној каматној стопи повећано је са испод 20%, колико је износило у септембру 2023, на 37% у марту ове године. У структури динарских кредита становништву, око 87% кредита одобрено је по фиксној каматној стопи, док су међу кредитима одобреним по варијабилним каматним

⁷ Укључујући непрофитне институције и предузетнике.

стопама најзаступљенији они везани за тромесечни *BELIBOR*.

Учешће *NPL* у укупним кредитима становништву наставило је да се смањује током Т1 и у марту је забележило нову најнижу вредност од 3,2%,⁸ што је за 0,2 п.п. ниже него крајем 2024. То учешће је смањено за готово све категорије кредита, при чему код стамбених кредита оно у марту износи свега 1,3%. Показатељи *NPL*, који бележе најниже вредности, указују на то да су мере Народне банке Србије и Владе биле правовремене и да су допринеле томе да се избегну већи негативни ефекти криза с којима се суочавамо у протекле четири године на кредитну способност грађана. У односу на период непосредно пре доношења Стратегије за решавање проблематичних кредита, учешће *NPL* у сектору становништва ниже је за 8,9 п.п.

2. Цена задуживања становништва

Претходно ублажавање монетарне политике Народне банке Србије и наставак смањења основних каматних стопа ЕЦБ-а одразили су се на даљи пад цена динарског задуживања и задуживања становништва у евро знаку у Т1. Поред тога, настављена је примена ограничења каматних стопа на стамбене кредите, а уведена су и ограничења каматних стопа на друге кредите физичким лицима, међу којима су и готовински и потрошачки кредити. Увођење ограничења каматних стопа на готовинске и потрошачке кредите више има улогу заштите од наплате високих каматних стопа за поједине клијенте, с обзиром на то да се тренутно тржишне каматне стопе налазе испод ових ограничења.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене динарске кредите становништву смањена је у Т1 на 10,0%, са 10,3%, колико је износила у Т4 2024, при чему су смањене каматне стопе на кредите скоро свих намена. Пад просечне каматне стопе био је одређен смањењем каматних стопа на готовинске кредите (за 0,6 п.п., на 10,1%), а смањене су и каматне стопе на потрошачке кредите (за 0,3 п.п., на 2,8%) и стамбене кредите⁹ на 10,3% (са 11,0%). С друге стране, цена осталих некатегорисаних кредита је повећана на 9,7% (са 8,4%).

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене евроиндексиране кредите становништву смањена је у просеку у Т1 за

Учешће *NPL* у кредитима становништву спустило се на нови минимум крајем Т1
(бруто принцип, у %)

Камате на кредите становништву додатно су смањене током Т1*
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

⁸ Укључује физичка лица, предузетнике и приватна домаћинства.

⁹ Кредити који се користе за адаптацију стамбеног простора и енергетску ефикасност и који су скупљи од кредита за куповину стамбене непокретности.

0,4 п.п., на 5,4%. Смањене су каматне стопе на потрошачке кредите на 5,9% (са 6,1%) и остале некатегорисане кредите (за 2,2 п.п., на 6,9%), док је каматна стопа на готовинске кредите повећана (за 0,7 п.п., на 3,3%), али ти кредити имају веома мало учешће у структури кредита у евро знаку. Просечна каматна стопа на новоодобрене стамбене кредите, за коју се и у 2025. примењује ограничење на нивоу од 5%, износила је 4,97%.

3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкете о кредитној активности

Према резултатима анкете Народне банке Србије о кредитној активности из априла, банке су у Т1 наставиле да ублажавају стандарде за кредите становништву. Као и раније, ублажени су стандарди за динарске готовинске кредите и кредите за рефинансирање и за девизно индексирани стамбене кредите. На ублажавање стандарда утицали су нижи трошкови извора финансирања захваљујући претходном ублажавању монетарних политика Народне банке Србије и ЕЦБ-а, као и деловање конкуренције. Исти фактори требало би да делују на додатно ублажавање стандарда у Т2.

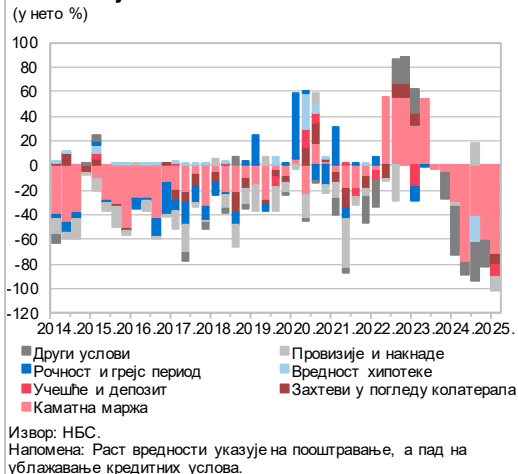
Према резултатима анкете, каматне марже су додатно смањене у Т1, при чему је смањење било израженије за динарске кредите. После дужег времена ублажени су захтеви у погледу колатерала и обавезног учешћа, а банке су смањиле и провизије и накнаде. Једино нису промењени услови који се односе на вредност хипотеке и рачност кредита.

Становништво је повећало тражњу за кредитима у Т1, и то највише за динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање и девизно индексираним стамбеним кредитима, а благо је повећана и тражња за потрошачким кредитима. Према оцени банака, раст тражње је био опредељен потребама за рефинансирањем постојећих обавеза, растом зарада и набавком трајних потрошних добара, а поједине банке су навеле да су на повећану тражњу за кредитима утицала и ограничења каматних стопа. Банке очекују сличан раст тражње становништва за кредитима и у Т2, уз изражен раст тражње за стамбеним кредитима, чему највероватније доприносе стамбени кредити за младе.

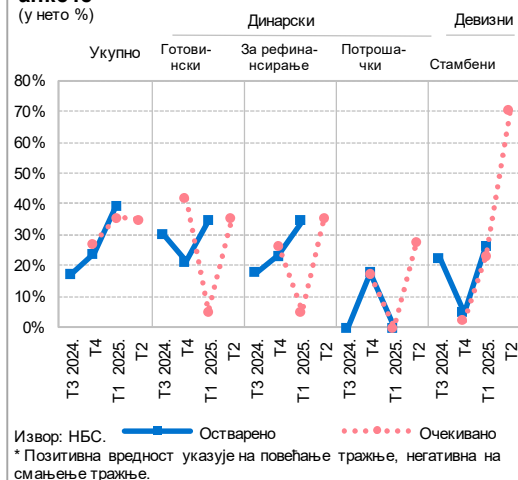
Нижи трошкови извора финансирања и већа конкуренција определили су ублажавање кредитних стандарда становништву у Т1 (у нето %)

Већина услова коришћења кредита била је повољнија током Т1 (у нето %)

Тражња грађана за кредитима повећана је у Т1 у складу са очекивањима из претходне анкете (у нето %)

Ограничења каматних стопа

Ограничења максималних номиналних каматних стопа

Период примене ограничења	Врста кредита	Основа за обрачун	Увећање
Од 2025.	Остале категорије кредита с променљивом каматном стопом	просечна пондерисана стопа на постојеће кредите	+1/4
2025.	Стамбени	5,00%	
2026–2027.	Стамбени с променљивом каматном стопом	просечна пондерисана стопа на постојеће кредите с променљивом каматном стопом	+1/5
	Стамбени с фиксном каматном стопом	просечна пондерисана стопа на нове кредите с фиксном каматном стопом	+1/5
Од 2028.	Стамбени с променљивом каматном стопом	просечна пондерисана стопа на постојеће кредите с променљивом каматном стопом	+1/4
	Стамбени с фиксном каматном стопом	просечна пондерисана стопа на нове кредите с фиксном каматном стопом	+1/4

Извор: НБС.

Тренутно важећа ограничења максималних износа номиналних каматних стопа*

	Стамбени кредити (променљива и фиксна каматна стопа)		Остали кредити (променљива каматна стопа)	
	RSD	EUR	RSD	EUR
Просечна пондерисана номинална каматна стопа на дан 31. јануара 2025.	4,99%	4,93%	11,26%	5,58%
Максимална номинална каматна стопа	5,00%	5,00%	14,08%	6,98%

* Период на који се односи ограничење каматних стопа: до 31. маја 2025. године

Извор: НБС.

Методолошке напомене

- Кредити подразумевају потраживања банака по основу главнице кредита.
- Пласмани обухватају потраживања по основу кредита, камата и накнада, датих депозита, хартија од вредности и акција предузећа.
- Све врсте потраживања исказане су по бруто принципу, тј. нису умањене за исправке вредности.
- Динарски пласмани су пласмани одобрени у динарима без девизне клаузуле. Под девизном клаузулом подразумева се валутна клаузула којом се утврђује заштита од ризика промене курса динара.
- При искључивању ефекта курса, обрачунато полази од оригиналне валутне структуре и по курсу динара према евр, америчком долару и швајцарском франку на дан 30. септембра 2024.
- Нови послови укључују све финансијске аранжмане (кредити и депозити) за које су услови уговорени први пут у току месеца о коме се извештава, као и све постојеће уговоре за које су нови услови поново уговорени (анексирани), уз активно учешће клијента.
- Користи се секторска класификација монетарне статистике. Сектор привреде обухвата јавна предузећа, привредна друштва и нефинансијски сектор у стечају, а сектор становништва – становништво, предузетнике, приватна домаћинства са запосленим лицима и регистроване пољопривредне произвођаче. Изузетно:
 - у новоодобреним кредитима, у сектор становништва укључене су непрофитне институције које пружају услуге становништву (у складу с методологијом ЕЦБ-а);
 - код проблематичних кредита, сектор привреде обухвата јавна предузећа и привредна друштва.
- Под појмом *проблематични кредити* подразумева се стање укупног преосталог дуга појединачног кредита (укључујући и износ доцње):
 - по основу кога је дужник у доцњи (на начин предвиђен одлуком којом се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки банке) дуже од 90 дана, или по основу плаћања камате или главнице;
 - по коме је камата у висини тромесечног износа (и виша) приписана дугу, капитализована, рефинансирана или је њено плаћање одложено;
 - по основу ког дужник касни мање од 90 дана, али је банка проценила да је способност дужника да отплати дуг погоршана и да је отплата дуга у пуном износу доведена у питање.